

Resultaten PCL gesprekken over Circulaire samenleving met andere provincies

Bijlage bij PCL advies over Circulaire Samenleving

5 maart 2021

In juli 2020 heeft de PCL werkgroep Circulaire economie gesprekken gevoerd met projectleiders Circulaire economie van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Gelderland, Overijssel en Friesland. Al deze provincies zijn actief op het gebied van circulariteit. De informatie uit deze gesprekken is geactualiseerd in februari 2021.

Overeenkomsten in de aanpak van deze provincies zijn:

- Zij hebben samen met bedrijfsleven en andere netwerkpartners provinciale/regionale transitieagenda's opgesteld waarin zij zich richten op de economische sectoren die in hun provincie prominent aanwezig zijn.
- Zij maken gebruik van grondstofstromoanalyses als basis voor de transitieagenda's.
- Zij werken intensief samen in netwerken met bedrijfsleven, kennisinstellingen en andere overheden aan het bevorderen van circulariteit.
- Het aanbrengen van focus in het beleid vinden zij erg belangrijk.
- Ze spelen vooral een faciliterende rol richting het bedrijfsleven.
- Ze richten zich op kansrijke ontwikkelingen en ondersteunen koplopers.
- Ze geven bewust invulling aan hun eigen rol als opdrachtgever: circulair inkopen is een belangrijk speerpunt.
- Zij hebben behoefte aan grote of opschaalbare projecten in plaats van een veelheid van kleinere projecten.
- Ze ervaren dat succesvolle projecten die in de aandacht komen te staan een boost geven aan het draagvlak en de betrokkenheid in de provinciale organisatie en in de maatschappij.

De provincies hebben elk een eigen focus en verschillen in hun aanpak van het thema circulariteit.

Enkele opvallende punten per provincie (waar de provincie Utrecht haar voordeel mee kan doen):

Provincie Noord-Holland: Werkt aan versnellen van de transitie en systeemwijziging

- Heeft al vier jaar (vanaf 2017) het Ontwikkelingsperspectief Circulaire economie met Actieagenda. Er wordt nu een nieuwe Actieagenda opgesteld voor de periode 2021-2025.
- Tot nu toe veel proberen, veel doen. Nu is er de wens om focus aan te brengen. Hiervoor is de Noord-Hollandse doelenboom met strategische en operationele doelen tot en met 2025 opgesteld.
- De provincie kiest nu voor drie sporen:
 - o Circulair ondernemerschap en innovatie
 - o Grondstoffen
 - o Provinciale organisatie
- De provincie richt zich met directe acties op het versnellen van de transitie: de groep bedrijven die circulair werkt, vergroten. Voorbeelden van acties: het aanbieden van training aan bedrijven om circulair te gaan ondernemen (CIRCO), subsidieregeling t.b.v. circulaire ketenvorming.
- De provincie werkt daarnaast aan systeemverandering op lange termijn. Primair via lobby en door het activeren van gemeenten, optimale integrale samenwerking binnen de provincie, zelf actief de "refuse fase" te doorlopen voor eigen bedrijfsvoering en provinciale infrastructuur en

- dus zo mogelijk investeringen uit te stellen. En indien er wel een markt vraag is door in de aanbesteding circulaire producten/ toepassing van circulaire bedrijfsvoering te eisen.
- De provincie Noord-Holland is al vergevorderd met samenwerking op het gebied van circulair inkopen in de Metropool Regio Amsterdam (MRA). Er is een intentieovereenkomst en een Roadmap Circulair inkopen.
- Ook start de provincie dit jaar met een nieuw inkoopbeleid waarin maatschappelijke doelen zijn verwerkt.
- Ze werkt met een programmateam van 10 mensen aan Circulaire economie (ruim 6 fte).

Provincie Zuid-Holland: Kijkt gericht waar ze een verschil kan maken

- Vanaf 2016/17 verkenning en inventarisaties. In februari 2020 is de visie van de provincie op circulariteit vastgesteld: "Circulair Zuid-Holland. Samen versnellen."
- Vier thema's staan centraal: Bouw, Biomassa en voedsel, Maakindustrie en Kunststoffen. Hiervoor worden meerdere agenda's opgesteld.
- Vijf actielijnen:
 - o Inkoop en aanbesteding
 - o Netwerken en ketensamenwerking
 - o Kennis en Innovatie
 - o Beleid en Regelgeving
 - o Fysieke leefomgeving
- In januari 2021 is nieuw inkoopbeleid – "Inkopen met effect" – vastgesteld waar alle duurzaamheidsthema's, waaronder circulair, een plek hebben, vanuit het principe "pas toe of leg uit".
- De provincie Zuid-Holland heeft een nauwe samenwerking met het Rijk.
- Ze hanteert een transitieaanpak waarin vernieuwersnetwerken, doorbraakprojecten en daarvan leren centraal staan.
- Ze kijkt met drie brillen:
 - o Liggen er kansen die kunnen bijdragen aan de ontwikkeling naar een circulaire maatschappij ?
 - o Is er sprake van energie in de maatschappij op een bepaald circulair thema ?
 - o Kunnen we als provincie een verschil maken?
- Provincie Zuid-Holland werkt o.a. samen met provincie Overijssel in P>Act aan circulaire kunststof bij het MKB. Bij de maakindustrie werkt ze samen met Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant. Ze constateert dat je focus nodig hebt om samenwerking te kunnen zoeken.
- Zuid-Holland kiest heel gericht waar ze haar energie op inzet en hanteert een pragmatische aanpak.
- De provincie werkt met een team van 10 mensen aan Circulaire economie.

Provincie Gelderland: Heldere focus op vier sectoren, de vier "tegels"

- In de vorige bestuursperiode was circulaire economie vooral een verbindend thema: bewustwording en ondersteuning projecten. Er was een uitvoeringsprogramma met 60 projecten en een werkbudget van 1 miljoen euro.
- Nu een andere insteek: grondstoffen besparen, afval verminderen en een verdienmodel creëren.
De provincie richt zich op vier sectoren, een plaatje met 4 "tegels." Dit helpt om focus te houden:
 - o Agrofood
 - o Bouw
 - o Consumenten
 - o Maakindustrie
- Gelderland wil zich in plaats van op kleine projecten op grote projecten gaan richten.
- Een goede grondstoffenanalyse is een belangrijke basis voor beleid.
- Advies om duurzaamheidscoalitie te vormen: biodiversiteit, klimaat, circulariteit en harde werkbare doelstellingen voor circulair inkopen.
- Goede stappen gezet op het gebied van wegen (5 wegtrajecten waar anders met materialen wordt omgegaan).

Provincie Overijssel: Circulariteit goed belegd in bestuur en organisatie

- Provincie Overijssel heeft met 6 sectoren transitie agenda's opgesteld. Hierbij speelt de provincie een faciliterende rol.
 - o Textiel
 - o Biomassa en voedsel
 - o Maakindustrie
 - o Kunststoffen
 - o Infrastructuur
 - o Bouw
- Met grondstofstromanalyses zijn alle sectoren in beeld gebracht.
- Er is een coördinerend portefeuillehouder, maar circulariteit is ook in andere portefeuilles belegd.
- Naast de programmaleider zitten er trekkers in de bestaande beleidsterreinen.
- Daarnaast zijn er dwarsdoorsnijdende thema's, zoals inkoop, beleidsonderzoek en cross-overs.
- Veel geld voor circulariteit komt uit bestaande budgetten.

Provincie Friesland: Initiatief voor bevorderen circulariteit vanuit het bedrijfsleven

- Rond 2016 werd vanuit het bedrijfsleven Vereniging Circulair Friesland opgericht. De aanjager hiervan was afvalbedrijf Omrin. De provincie wilde hierop inspelen. Inmiddels heeft de vereniging 100+ leden vanuit bedrijfsleven, onderwijs en overheid.
- De provincie hanteert een brede definitie van circulaire economie, gebaseerd op het 7-pijler model van Metabolic.
- Provinciaal beleid is gericht op drie actielijnen: "Doen, leren, vertellen."
- De provincie werkt samen met Groningen, Drenthe en het IPO aan circulaire economie.
- Rondom circulair inkopen werkt Friesland samen met alle publieke partijen. Er is een manifest opgesteld.
- De biocomposiet fietsbrug won een landelijke prijs.
- Friesland is een voorbeeldregio in Europa op het gebied van circulariteit. Ze is bezig met een benchmark van Europese regio's.
- De rol van financiële instellingen is heel belangrijk, vooral in de landbouw.
- De provincie maakt jaarlijks een ecologische voetafdruk.
- De provincie heeft een jongerenpanel "Duurzaam Fryslân."
- Er is bij de provincie een klein kernteam van 4 mensen dat werkt aan het thema circulariteit.